

Pagina 3 • Open Access • Op de Frankfurter Buchmesse werd de digitale bibliotheek OAPEN gepresenteerd, die al ruim 700 wetenschappelijke boeken vrij beschikbaar heeft.

Pagina 4 • Registerdata • Het gebruik van registerdata in sociaalwetenschappelijk onderzoek biedt zo veel nieuwe mogelijkheden dat het de moeite waard is de nog bestaande hindernissen te overwinnen.

Pagina 5 • Neelie Kroes • De eurocommissaris voor de Digitale Agenda toont zich in een interview enthousiast over het voorstel van experts voor een Europese digitale infrastructuur. Maar ze vindt het ook belangrijk om 'realistisch en praktisch te werk te gaan om de klus te klaren'.

Pagina 6 • Gouden Eeuw • Onderzoekproject ECARTICO moet inzicht opleveren in het netwerk van kunstschilders en handelaars in het Amsterdam van de Gouden Eeuw.

Pagina 8 • UNESCO • De VN-organisatie voor onderwijs, wetenschap en cultuur gaat voor duurzame toegang tot informatie.

EN VERDER

Agenda	2
Nieuws	3
Achtergrond	4,6
Focus	6
Sinds kort beschikbaar	7
Column	8
Gelezen	8

Holocaustproject brengt archieven samen

Twintig partners uit dertien Europese landen gaan samenwerken om een database tot stand te brengen die materiaal over de Holocaust samenbrengt dat nu verspreid ligt over archieven in heel Europa. Dat wordt mogelijk gemaakt door de Europese Commissie, die zeven miljoen euro beschikbaar stelde. De leiding van de European Holocaust Research Infrastructure (EHRI) zoals het project heet, is in handen van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD). De officiële lancering vond plaats op 16 november in Brussel. 'Door deze gezamenlijke inspanning kunnen zowel onderzoekers als het grote publiek profiteren van en bijdragen aan meer kennis en bewustzijn over de Holocaust,' zei EHRI directeur Conny Kristel bij die gelegenheid.

www.ehri-project.eu

Eigen computer populairste plek voor data

De eigen computer is nog steeds de populairste plek om data uit wetenschappelijk onderzoek op te slaan. Ruim zeventig procent van de onderzoekers in Nederland is gewend de eigen computer voor dit doel als archief te gebruiken. Dat blijkt uit de voorlopige resultaten van een enquête van DANS onder onderzoekers in alle disciplines.

Tegenover het hoge aandeel 'thuisbewaring' staat een kleine minderheid van 18% die een externe opslagvoorziening buiten de eigen afdeling of het eigen instituut noemt als plek om de onderzoekgegevens op te slaan. Externe harde schijven of backupmedia worden door 46% genoemd, terwijl 63% zegt gebruik te maken van een netwerkschijf van eigen afdeling of instituut.

Data-instituut DANS (Data Archiving and Networked Services) deed het onderzoek als onderdeel van een verkenning om de uitbreiding van zijn activiteiten naar de bètawetenschappen voor te bereiden. De webenquête werd ingevuld door 556 onderzoekers uit een steekproef uit alle onderzoekrichtingen in de Nederlandse wetenschap.

Zoals verwacht mocht worden werken de ondervraagden met veel verschillende soorten data. Onder beoefenaars van de bètawetenschappen zijn spreadsheets (69%) en instrumentdata (61%) het meest populair, in de alfa- en gammawetenschappen wordt het meest gewerkt met statistische data (68%) en spreadsheets (53%).

Experts willen open Europese infrastructuur

Er moet een internationale *Collaborative Data Infrastructure* komen waaraan zowel bedrijven als instituten, universiteiten, overheden en individuen kunnen deelnemen. Dat zegt een groep experts in een advies aan de Europese Commissie.

De groep, die door commissaris Neelie Kroes van de Digitale Agenda aan het werk was gezet, pleit daarnaast voor het ontwikkelen van manieren om de waarde van data te bepalen en van aparte universitaire opleidingen voor datawetenschappers. Ook wil ze maatregelen om het energieverbruik van de snel groeiende e-sector het hoofd te bieden. De Europese Commissie moet verder het initiatief nemen om een internationale groep samen te stellen die zich buigt over de *global governance* van een wetenschappelijke e-infrastructuur, schrijven de deskundigen

http://cordis.europa.eu/fp7/ict/e-infrastructure/high-level-group_en.html

Een grote meerderheid van de onderzoekers blijkt – meestal naast zelf verzamelde gegevens – gebruik te maken van data die door anderen bijeen zijn gebracht. Slechts dertig procent doet zijn of haar onderzoek alleen op basis van eigen data, maar in deze groep geven weer zes van de tien te kennen wel eens behoefte te hebben aan data uit andere dan eigen bron. Op de vraag of er voldoende mogelijkheden zijn om gebruik te maken van gegevens van anderen antwoordt 42% van de ondervraagden bevestigend, terwijl een kwart die mogelijkheden onvoldoende vindt en nog eens een kwart het niet weet. Al zijn er volgens vier van de tien onderzoekers voldoende mogelijkheden, dat neemt niet weg dat 58% van alle ondervraagden hindernissen en bezwaren meldt bij pogingen om er gebruik van te maken. 'Geen of beperkte toegang' wordt door bijna driekwart van hen genoemd en scoort daarmee het hoogst, gevolgd door problemen met de kwaliteit van de gewenste data (de helft), privacy-verwegingen (41%), ontbrekende metadata en onvoldoende controle op de betrouw-

baarheid (beide 36%).

De definitieve rapportage over de enquête wordt, als onderdeel van een

publicatie over de gehele verkenning, in de komende maanden verwacht. (MdG)

Europa en de cultuur

HELLA HOLLANDER

Achter de vlag van de Europese Unie voor het universiteitsgebouw 'La Scuola Normale Superiore' gaat het wapenschild schuil van de familie De' Medici, geflankeerd door allegorische figuren. Sinds 1563 siert deze timpaan de hoofdingang van het voormalige Paleis van de Ridders in Pisa, in welke stad bijna vierhonderdvijftig jaar later de deelnemers van het Europees erfgoedproject CARARE elkaar zouden treffen. Meer over deze bijeenkomst op pagina 7. Europa is goed vertegenwoordigd in deze *e-data&research*. Op deze pagina treft u een bericht over de rol van de EU bij het maximaal benutten van wetenschappelijke data, en op pagina 5 een interview daarover met Eurocommissaris Neelie Kroes. (Hella Hollander/MdG)

CentERdata nieuwe deelnemer in e-data&research

Met ingang van deze aflevering van *e-data&research* is het Tilburgse instituut voor dataverzameling en onderzoek CentERdata als stakeholder aan het blad verbonden. CentERdata is gespecialiseerd in het verzamelen, analyseren en ter beschikking stellen van (panel)data. Het instituut is onder meer de bedenker en beheerder van het grote LISS-panel (Longitudinal Internet Studies for the Social sciences), waaraan vijfduizend Nederlandse huishoudens deelnemen.

Door zijn toetreding sluit CentERdata zich aan bij het rijtje dat tot nu toe bestond uit het Centraal Bureau voor de Statistiek, DANS, het Huygens Instituut, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Deze partners maken het met hun financiële en redactionele bijdrage mogelijk dat *e-data&research* wordt verspreid onder meer dan achtduizend onderzoekers in de alfa- en gammawetenschappen.

Zie ook pagina 5.